

NACIONĀLĀ ELEKTRONISKO
PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻU PADOME

Rīgā, 2020.gada 24.septembrī

LĒMUMS Nr. 324 (18012000000820-2)

*Par administratīvā soda uzlikšanu
administratīvā pārkāpuma lietā Nr.18012000000820*

Izskatot administratīvā pārkāpuma lietu Nr.18012000000820 par iespējamo Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu elektroniskā plašsaziņas līdzekļa AS “TV LATVIJA” (reģ.nr. 40003892235) darbībā, tas ir, programmā “RīgaTV 24” 2020.gada 15.augustā demonstrējot raidījumu “Nacionālo interešu klubs”, kurā ir vērojamas slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmes, tādējādi, iespējams, pārkāpjot Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmo daļu, Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (turpmāk – Padome) šādā sastāvā – Padomes priekšsēdētājs Ivars Āboliņš, Padomes priekšsēdētāja vietniece Aurēlija Ieva Druvieta, Padomes loceklis Patriks Grīva, Padomes locekle Ieva Kalderauska, Padomes loceklis Jānis Eglītis, piedaloties AS “TV LATVIJA” pārstāvjiem,

konstatē:

[1] Padomes Monitoringa departaments ir veicis elektroniskā plašsaziņas līdzekļa AS “TV LATVIJA” programmā “RīgaTV 24” 2020.gada 15.augustā demonstrētā raidījuma “Nacionālo interešu klubs” (turpmāk arī – Raidījums) monitoringu par tā atbilstību priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietojuma prasībām un par konstatēto 2020.gada 19.augustā ir sastādīts pārbaudes ziņojums Nr. P/2020/6-6/112.

[2] Pārbaudot Padomes veiktos elektroniskā plašsaziņas līdzekļa AS “TV LATVIJA” programmas “RīgaTV 24” 2020.gada 15.augusta ierakstus, Padome konstatēja turpmāk norādīto:

[2.1] plkst. 21.00.48 sākas Raidījums;

[2.2] laika posmā no 21.31.09 līdz 21.56.17 fonā Raidījuma dalībniekiem pakāpeniski parādās vairākas personas, uz kuru apģērba, plecu somas ir norādīts teksts: “Gods

kalpot Rīgai”, kā arī rokās tiek turēti karodziņi, kuri satur tekstu “Gods kalpot Rīgai”. Uzraksti vietām ir redzami gandrīz visu Raidījuma laiku;

[2.3] laika posmā no 21.01.43 līdz 21.02.02 Raidījuma vadītājs sniedz šādu informāciju: *“Šodien trīs kolēģi studijā, kas pārstāv katrs savu politisko spēku jeb Rīgas domes deputātu amatu kandidāti, proti, sāku ar Saskaņas pārstāvi Annu Vladovu [..], Nacionālās apvienības un Latvijas Reģionu apvienības apvienotā saraksta pārstāve Ieva Siliņa [..], kā arī Gods kalpot Rīgai pārstāvis Andris Priekulis [..]”*;

[2.9] plkst. 21.56.25 beidzas Raidījums.

[3] 2020.gada 20.augustā Padome ir pieņēmusi lēmumu Nr.283 (Nr.18012000000820-1) par lietvedības uzsākšanu administratīvā pārkāpuma lietā Nr.18012000000820 par iespējamo Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu AS “TV LATVIJA” darbībā, ņemot vērā, ka elektroniskais plašsaziņas līdzeklis programmas “RīgaTV 24” ietvaros 2020.gada 15.augustā laika posmā no 21.00.48 līdz 21.56.25 ir demonstrējis raidījumu ar nosaukumu “Nacionālo interešu klubs”, kurā vērojamas slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmes, tādējādi pārkāpjot Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmo daļu.

[4] Padome 2020.gada 21.augustā informēja AS “TV LATVIJA” par 2020.gada 20.augustā pieņemto lēmumu uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā Nr.18012000000820, kā arī pieprasīja līdz 31.augustam iesniegt paskaidrojumus par iespējamo pārkāpumu.

[5] Padome 2020.gada 21.augustā ir saņēmusi AS “TV LATVIJA” paskaidrojumus Nr.2020/08/26, kuros elektroniskais plašsaziņas līdzeklis pārkāpumu neatzīst, uzskata lietu par nepamatoti ierosinātu un pieprasa to izbeigt, savu nostāju pamatojot ar turpmāk norādītajiem argumentiem:

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome ar lēmumiem Nr.274, Nr.275 un Nr.283 ir ierosinājusi pret AS “TV LATVIJA” trīs administratīvā pārkāpuma lietas par iespējamu slēptu priekšvēlēšanu aģitāciju raidījumos “Nacionālo interešu klubs”, kas pārraidīti TV kanālā “RīgaTV 24” laika periodā no 2020.gada 11.jūlija līdz 2020.gada 15.augustam.

Ņemot vērā iepriekš minēto, AS “TV LATVIJA” paskaidro, ka Padomes iepriekšējā rindkopā norādītajos lēmumos minētajos raidījumos “Nacionālo interešu klubs” netika

ietverta ne atklāta, ne slēpta priekšvēlēšanu aģitācija, bet tie bija sastāvdaļa no AS “TV LATVIJA” rīkotās politiskās diskusijas, kura tika organizēta ar mērķi informēt TV kanāla “RīgaTV 24” skatītājus par politisko spēku, kuri iesnieguši deputātu kandidātu sarakstus dalībai Rīgas domes ārkārtas vēlēšanām, kas notiks 2020.gada 29.augustā, programmām, piedāvājumiem un mērķiem, ar kādiem šie politiskie spēki piedalās vēlēšanās.

Atbilstoši AS “TV LATVIJA” izstrādātajai “Kārtībai, kādā TV kanālā “RīgaTV 24” tiek organizēti un pārraidīti politisko diskusiju raidījumi pirms Rīgas domes ārkārtas vēlēšanām 2020.gadā”, kura ir pievienota paskaidrojumu pielikumā, politisko diskusiju mērķis ir iepazīstināt TV kanāla “RīgaTV 24” skatītājus ar visu politisko spēku, kas saskaņā ar Centrālās vēlēšanu komisijas tīmekļvietnē CVK.LV pieejamo informāciju ir iesnieguši savus deputātu kandidātu sarakstus dalībai Rīgas domes ārkārtas vēlēšanās, kas notiks 2020.gada 29.augustā, turpmāk tekstā – “Deputātu kandidātu saraksti”, programmām, solījumiem, piedāvājumiem utt., kā arī pēc vēlēšanu norises kontrolēt šo solījumu izpildi.

Tāpat norādīts, ka visiem Deputātu kandidātu sarakstiem ir tiesības piedalīties vismaz vienā AS “TV Latvija” organizētajā politisko diskusiju raidījumā.

Paskaidrojumos minēts, ka ņemot vērā skatītāju interesi vairāk uzzināt par to Deputātu kandidātu sarakstu piedāvājumiem, kuriem sabiedrībā ir lielāka popularitāte, un, pamatojoties uz Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 24.panta pirmajā daļā noteikto redakcionālās neatkarības principu, Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 10.panta trešajā daļā noteiktajām tiesībām elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim patstāvīgi noteikt priekšvēlēšanu raidījumu norises kārtību, ietverot deputātu kandidātu līdzdalības kritērijus, un tiesu praksi, AS “TV LATVIJA” ir noteikusi līdzdalības kritērijus Deputātu kandidātu sarakstiem. Atbilstoši šiem Kārtībā noteiktajiem kritērijiem Deputātu kandidātu sarakstiem, par kuru skatītāju interese ir lielāka, ir dota iespēja piedalīties vairākos politisko diskusiju raidījumos.

Bez raidījumiem “Nacionālo interešu klubs” (11.07., 18.07., 25.07., 01.08., 08.08., 15.08., 22.08.) politiskās diskusijas tikušas organizētas un pārraidītas vēl šādos raidījumos:

- 1) Cīņa par Rīgu (dueļi) (03.08., 04.08., 05.08., 06.08., 07.08., 10.08., 11.08., 12.08., 13.08., 14.08., 17.08., 18.08., 19.08., 20.08.);
- 2) Cīņa Par Rīgu (lielās debates) (19.08., 20.08., 21.08.).

AS “TV LATVIJA” uzsver, ka par politisko diskusiju raidījumu organizēšanu un pārraidīšanu TV kanālā “RīgaTV 24” AS “TV LATVIJA” un tās darbinieki (raidījumu

vadītāji, redaktori, žurnālisti, producenti u.c.) no Deputātu kandidātu sarakstiem, politiskajiem spēkiem, politiķiem un citām trešajām personām nekādu atlīdzību nav saņēmuši.

Tāpat minēts, ka raidījumu vadītāji un žurnālisti, vadot politiskās diskusijas raidījumus, ir ievērojuši neitralitāti un vienlīdzīgu attieksmi pret visiem Deputātu kandidātu sarakstiem, nav aicinājuši skatītājus balsot par vai pret kādu no politiskajiem spēkiem vai politiķiem.

Nemot vērā visu iepriekš minēto, AS “TV LATVIJA” ieskatā Padomes lēmumos Nr.274, Nr.275 un Nr.283 minētie raidījumi būtu uzskatāmi par politisko diskusiju raidījumiem, kuru mērķis ir iepazīstināt TV skatītājus ar Deputātu kandidātu sarakstu piedāvājumiem un palīdzēt vēlētājiem izdarīt izsvērtu izvēli, par kuru Deputātu kandidātu sarakstu balsot Rīgas domes ārkārtas vēlēšanās. Līdz ar to pamatota bijusi raidījumu dalībnieku – Deputātu kandidātu sarakstu pārstāvju pieminēšana un norādīšana raidījumos, kā arī attiecīgu politisko spēku atribūtikas parādīšanās raidījumu fonā. Turklāt jāņem vērā, ka tā kā raidījumi tika filmēti tiešraidē un filmēti sabiedrībai publiski brīvi pieejamās vietās, tad AS “TV LATVIJA” un tās darbinieki nevarēja ietekmēt to, kādi cilvēki parādījās raidījuma fonā un kāda apdruka bija uz viņu apģērba. Tiek norādīts arī uz Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 35.panta vienpadsmitajā daļā noteikto, ka likumā minētie audio un audiovizuālu komerciālu paziņojumu ierobežojumi neattiecas uz tādu sporta un līdzīgu pasākumu translāciju, kuros reklāmas materiāli izvietoti notikumu fonā (reklāmas plakāti stadionos, komersantu nosaukumi un emblēmas, preču zīmes u.tml.) un no tiem nav iespējams izvairīties. Šādu pieeju ir izmantojuši raidījuma “De facto” veidotāji 2020.gada 16.augustā pārraidītajā raidījumā. AS “TV Latvija” vērš uzmanību, ka, pārraidot raidījumus, nebija iespējams izvairīties no fonā esošajiem cilvēkiem, to, kā viņi gērbušies, karodziņiem u.tml.

Papildus iepriekš minētajam tiek vērsta Padomes uzmanību uz to, ka visi trīs Padomes pieņemtie lēmumi un visas trīs ierosinātās administratīvās lietas ir ierosinātas par vienu un to pašu administratīvo pārkāpumu – iespējamo slēptu priekšvēlēšanu aģitāciju vienā un tajā pašā raidījumā un vienā un tajā pašā laika periodā (lēmumā Nr.274 un Nr.275 pat tieši par raidījumu, kas tika pārraidīts 2020.gada 1.augustā), līdz ar to, AS “TV LATVIJA” uzskata, ka šīs trīs lietas būtu jāapvieno vienā un jāizskata kā viens iespējamais administratīvais pārkāpums.

Noslēgumā AS “TV LATVIJA” norāda, ka AS “TV LATVIJA”, pamatojoties uz šajā vēstulē sniegtajiem paskaidrojumiem, savu vainu nevienā no trijām Padomes ierosinātajām

administratīvā pārkāpuma lietām neatzīst, uzskata visas šīs trīs lietas par nepamatoti ierosinātām un pieprasa tās izbeigt, kā arī, tā kā informācija par to, ka pret AS “TV LATVIJA” ir ierosinātas administratīvās lietas, tika paziņota publiski, lūdz masu informācijas līdzekļos sniegt informāciju par administratīvā pārkāpuma lietvedības pret AS “TV LATVIJA” izbeigšanu.

[6] Padome 2020.gada 9.septembrī ir saņēmusi AS “TV LATVIJA” vēstuli Nr.2020/8/3 ar lūgumu atlikt sākotnēji 2020.gada 10.septembrī paredzēto administratīvās pārkāpuma lietas Nr.18012000000820 izskatīšanu pret AS “TV LATVIJA”, sakarā ar to, ka AS “TV LATVIJA” intereses pārstāvošajiem juristiem nepieciešams papildu laiks, lai padziļināti iepazītos ar lietu materiāliem un sagatavotu nepieciešamos dokumentus. Līdz ar to Padome, saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma (turpmāk arī – AAL) 133.panta otro daļu, ir pagarinājusi termiņu administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai un lēmuma pieņemšanai uz laiku, kas nepārsniedz četrus mēnešus no dienas, kad pieņemts lēmums par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu.

[7] Lietas izskatīšanas laikā AS “TV LATVIJA” uzturēja rakstveida paskaidrojumos norādīto argumentāciju, kā arī iesniedza papildu paskaidrojumus, kuros norādīts, ka raidījuma filmēšana notikusi publiskā vietā, tāpēc raidījuma organizatoriem un vadītājam nav bijusi iespēja ietekmēt un kontrolēt to, kas notiek raidījuma dalībnieku fonā. Tāpat AS “TV LATVIJA” norāda, ka konkrētajā gadījumā nav saskatāma AS “TV LATVIJA” pretiesiska rīcība un vaina, jo AS “TV LATVIJA” neorganizēja cilvēku atrašanos Raidījumu fonā un nevar kontrolēt personu rīcību publiskā vietā. Savukārt attiecībā uz Padomes norādīto, ka raidījumā iekļautā informācija #JĀ vai #NĒ var tikt uzskatīta par aģitācijas pazīmi, AS “TV LATVIJA” norāda, ka apzīmējumi tiek izmantoti, lai skatītājiem norādītu, kāds ir konkrētās personas viedoklis un tie uzskatāmi par raidījuma sastāvdaļu, nevis aicinājumu balsot par vai pret kādu politisko spēku vai kandidātu.

Ievērojot konstatēto, Padome

secina:

[8] Elektroniskais plašsaziņas līdzeklis AS “TV LATVIJA” neapstrīd faktu, ka programmas “RīgaTV 24” ietvaros 2020.gada 15.augustā laika posmā no 21.00.48 līdz 21.56.25 ir demonstrēts raidījums ar nosaukumu “Nacionālo interešu klubs”, kurā ir iekļauti

partijas “Gods kalpot Rīgai” vizuālie elementi, tostarp norādītā politiskā spēka atribūtika. Līdz ar to Padomes konstatētais programmas saturs atzīstams par pierādītu.

[9] Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma (turpmāk arī – EPLL) 24.panta pirmā daļa nosaka: *“Elektroniskie plašsaziņas līdzekļi ir brīvi un neatkarīgi programmu un raidījumu veidošanā un izplatīšanā, kā arī savā redakcionālajā darbībā, ciktāl tos ierobežo Latvijas Republikas Satversme, šis likums un citi likumi, valsts tehniskie standarti un Latvijai saistoši līgumi.”* Saskaņā ar minēto tiesību normu Padomei nav tiesību iejaukties elektroniskā plašsaziņas līdzekļa redakcionālajā darbībā, programmu un raidījumu veidošanā, kamēr vien elektroniskais plašsaziņas līdzeklis darbojas likuma ietvaros.

Priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā ikvienam elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim ir pienākums ievērot Priekšvēlēšanu aģitācijas likumā (turpmāk arī – PAL) noteiktos pienākumus un ierobežojumus. Norādītā likuma mērķis ir dot iespēju personai paust viedokli un iespēju sabiedrībai saņemt vispusīgu informāciju par deputātu kandidātiem, deputātu kandidātu sarakstiem, politiskajām partijām, politisko partiju apvienībām un vēlētāju apvienībām pirms republikas pilsētas domes vēlēšanām.

PAL 1.panta 3.punkts nosaka, ka *“priekšvēlēšanu aģitācija ir “politiskās partijas, politisko partiju apvienības, vēlētāju apvienības vai deputāta kandidāta reklamēšana plašsaziņas līdzekļos vai citādā veidā, ja tā satur tiešu vai netiešu aicinājumu balsot par vai pret kādu politisko partiju, politisko partiju apvienību, vēlētāju apvienību vai deputāta kandidātu.”*

PAL 1.panta 4.punkts nosaka, ka priekšvēlēšanu aģitācijas periods ir *“laika posms no 120.dienas pirms vēlēšanām līdz vēlēšanu dienai. Ja Saeima ir atlaista vai atsaukta vai republikas pilsētas dome vai novada dome tiek atlaista, vai tiek izsludinātas atkārtotas vēlēšanas, priekšvēlēšanu aģitācijas periods ir laika posms no vēlēšanu izsludināšanas dienas līdz vēlēšanu dienai.”* Konkrētajā gadījumā, ievērojot Rīgas domes atlaišanas likumu, Centrālā vēlēšanu komisija 2020.gada 7.jūlijā izsludināja Rīgas domes vēlēšanas, kuras notika 29.augustā.¹ Līdz ar to priekšvēlēšanu aģitācijas periods Rīgas domes ārkārtas vēlēšanām ilga no 2020.gada 7.jūlija līdz 29.augustam.

PAL 1.panta 6.punkts nosaka, ka *“slēptā priekšvēlēšanu aģitācija ir “priekšvēlēšanu aģitācija, par kuru saņemta samaksa un kuras apmaksātājs (atlīdzības devējs) pretēji šā likuma noteikumiem nav norādīts.”*

¹ Pieejams: <https://www.cvk.lv/lv/jaunumi/jaunumi/cvk-izsludina-29-augusta-rigas-domes-velesanas-680> – aplūkots 24.09.2020.

PAL 3.panta pirmā daļa nosaka, ka *“slēptā priekšvēlēšanu aģitācija ir aizliegta.”* PAL 11.panta *“Vispārīgie nosacījumi priekšvēlēšanu aģitācijai elektronisko plašsaziņas līdzekļu televīzijas un radio programmās”* astotā daļa nosaka, ka *“Pirms katras šajā pantā paredzētās priekšvēlēšanu aģitācijas un uzreiz pēc tās skaidri un nepārprotami paziņojams, kurš aģitācijas veicējs šo priekšvēlēšanu aģitāciju apmaksājis.”* Elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem, pieļaujot politisko partiju pārstāvju dalību raidījumos, ir jānodrošina vispusīgas informācijas atspoguļošana un tās atbilstība augstiem žurnālistikas standartiem, tāpat raidījuma vadītājiem jāspēj profesionāli vadīt raidījumus, izturoties pret raidījumu viesiem vienlīdzīgi, neradot uzaicinātajiem diskusiju dalībniekiem iespēju tieši vai netieši aģitēt par vai pret kādu politisko partiju vai deputāta kandidātu.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (turpmāk arī – KNAB) ir sagatavojis *“Informatīvo materiālu par priekšvēlēšanu aģitācijas ierobežojumiem”* (turpmāk – KNAB informatīvais materiāls), kurā ir aprakstītas slēptās aģitācijas pazīmes:

“Jebkura publiska darbība, kuras mērķis ir tieši vai netieši publiski popularizēt kādu politisko partiju, vai to apvienību un deputāta kandidātu, aicinot par to balsot, vai arī paužot negatīva rakstura informāciju, aicinot balsot pret kādu politisko partiju vai deputāta kandidātu. Piemēram:

- 1) publikācija nereti satur netiešu aicinājumu balsot “par” vai “pret” kādu politisko partiju, to apvienību vai deputātu kandidātu;*
- 2) informācijas sniegšana sabiedrībai par deputāta kandidāta politisko vai profesionālo darbību plašsaziņas līdzekļos un vides reklāmā vai citā publiski pieejamā veidā;*
- 3) jebkuras formas vai jebkura veida publisks (sabiedrībai pieejams) paziņojums, publikācija vai pasākums, kura nolūks ir veicināt partijas vai deputāta kandidāta popularitāti;*
- 4) partijas logo vai citu tās vizuālu elementu iekļaušana publikācijā vai raidījumā, vai ar partiju saistīta notikuma atspoguļošana, ja tam nav tiešas saistības ar konkrētas publikācijas, programmas, raidījuma saturu vai arī tas ir tieši un nepārprotami veidots kādas partijas popularizēšanai;*
- 5) partijas vai deputāta kandidāta parādīšanās bez pamatota iemesla, piemēram, deputāta kandidāts tiek izmantots kā kāda notikuma galvenais komentētājs vai sabiedrībai nenozīmīgu kandidāta privātās dzīves notikumu atspoguļošana, lai palielinātu konkrētā kandidāta publicitāti, u.c.;*

- 6) publikācija vai raidījums ir vienpusīgs, tajā nav sabalansēti atspoguļoti iesaistīto pušu viedokļi un nav mēģināts noskaidrot ekspertu viedokli;
- 7) žurnālists, neuzdodot konkrētus jautājumus, ļauj deputāta kandidātam netraucēti izteikties, izvēlēties sarunas tēmu un virzību, vai uzdod jautājumus, lai izceltu deputāta kandidāta personības pozitīvās iezīmes;
- 8) *ēst gatavošanas, sporta vai tamlīdzīgs raidījums ar deputātu kandidāta parādīšanos saturā (gatavojot ēst vai runājot par sportu).*²

[10] AS “TV LATVIJA” savos paskaidrojumos norāda, ka pārkāpuma izdarīšanu neatzīst un “raidījumos “Nacionālo interešu klubs” netika ietverta ne atklāta, ne slēpta priekšvēlēšanu aģitācija, bet tie bija sastāvdaļa no AS “TV Latvija” rīkotās politiskās diskusijas, kura tika organizēta ar mērķi informēt TV kanāla “RīgaTV 24” skatītājus par politisko spēku, kuri iesnieguši deputātu kandidātu sarakstus dalībai Rīgas domes ārkārtas vēlēšanās [...]”. Tāpat minēts, ka “minētie raidījumi ir uzskatāmi par politisko diskusiju raidījumiem, kuru mērķis ir iepazīstināt TV skatītājus ar Deputātu kandidātu sarakstu piedāvājumiem un palīdzēt vēlētajiem izdarīt izsvērtu izvēli, par kuru Deputātu kandidātu sarakstu balsot Rīgas domes ārkārtas vēlēšanās. Līdz ar to pamatota bija raidījumu dalībnieku – Deputātu kandidātu sarakstu pārstāvju pieminēšana un norādīšana raidījumos, kā arī attiecīgu politisko spēku atribūtikas parādīšanās raidījumu fonā.” Padome AS “TV LATVIJA” argumentus uzskata par nepamatotiem, ņemot vērā, ka 2020.gada 15.augusta raidījumā ar nosaukumu “Nacionālo interešu klubs” nepārprotami ir saskatāmas slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmes, jo, kā norādīts Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) informatīvajā materiālā, tad viena no slēptas aģitācijas pazīmēm ir – “partijas logo vai citu tās vizuālu elementu iekļaušana publikācijā vai raidījumā, vai ar partiju saistīta notikuma atspoguļošana, ja tam nav tiešas saistības ar konkrētas publikācijas, programmas, raidījuma saturu vai arī tas ir tieši un nepārprotami veidots kādas partijas popularizēšanai”.³ 2020.gada 15.augusta raidījumā “Nacionālo interešu klubs” ir iekļauti partijas “Gods kalpot Rīgai” vizuālie elementi, kuru esamību konkrētajā raidījumā AS “TV LATVIJA” nenoliedz, kā arī, izvērtējot raidījuma saturu kopsakarā, secināms, ka tie ir izvietoti ar nodomu, lai popularizētu politisko spēku.

² Pieejams: https://www.knab.gov.lv/upload/2020/informativais_materials_rd_29082020.pdf - aplūkots 24.09.2020.

³ Pieejams: https://www.knab.gov.lv/upload/2020/informativais_materials_rd_29082020.pdf - aplūkots 24.09.2020.

[11] AS "TV LATVIJA" paskaidro, ka *"jāņem vērā, ka tā kā raidījumi tika filmēti tiešraidē un filmēti sabiedrībai publiski brīvi pieejamās vietās, tad AS "TV Latvija" un tās darbinieki nevarēja ietekmēt to, kādi cilvēki parādījās raidījuma fonā un kāda apdruka bija uz viņu apģērba."* Vienlaikus norādīts uz to, ka *"Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 35.panta vienpadsmitajā daļā ir noteikts, ka likumā minētie audio un audiovizuālu komerciālu paziņojumu ierobežojumi neattiecas uz tādu sporta un līdzīgu pasākumu translāciju, kuros reklāmas materiāli izvietoti notikumu fonā (reklāmas plakāti stadionos, komersantu nosaukumi un emblēmas, preču zīmes u.tml.) un no tiem nav iespējams izvairīties. Šādu pieeju ir izmantojuši raidījuma "De facto" veidotāji 2020.gada 16.augustā pārraidītajā raidījumā. Arī AS "TV Latvija", pārraidot raidījumus, nebija iespējams izvairīties no fonā esošajiem cilvēkiem, to, kā viņi gērbušies, karodziņiem u.tml."*

Pirmkārt, Padome norāda, ka elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim ir jāuzņemas redakcionāla atbildība par savā programmā izvietoto saturu, tostarp, šajā gadījumā tam bija pienākums izvērtēt risku konkrēto raidījumu filmēt sabiedrībai publiski brīvi pieejamās vietās, jo priekšvēlēšanu aģitācijas noteikumu neievērošana elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmās varētu ietekmēt Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu rezultātu, kas ir nepieļaujami demokrātiskā sabiedrībā. Turklāt personas ar minēto partiju simboliku uz apģērba vai turot rokās karodziņus raidījuma veidošanas laikā redzēja arī raidījuma vadītājs, kā arī pārējie filmēšanas grupas dalībnieki. Padomes ieskatā, konstatējot, ka raidījuma fonā tiek veikta aģitācija, raidījuma vadītājam un veidotājiem bija pienākums rīkoties, lai novērstu aģitācijas veikšanu. Taču nekāda rīcība, lai to novērstu, nav konstatēta. Tāpat AS "TV LATVIJA" bija iespēja izvēlēties tādu raidījuma filmēšanas vietu, kurā nepastāvētu šādi aģitācijas riski, īpaši, ņemot vērā apstākli, ka jau 1.augusta raidījuma filmēšanas laikā raidījuma veidotāji un vadītājs saskārās ar aģitāciju aiz raidījuma dalībniekiem. Tādējādi raidījuma veidotājiem bija iespēja paredzēt, ka līdzīga situācija varētu atkārtoties arī 15.augusta raidījuma filmēšanas laikā, tomēr tāpat tika izdarīta redakcionālā izvēle filmēt raidījumu publiskā vietā.

Otrkārt, EPLL 35.panta vienpadsmitā daļa neattiecas uz administratīvā pārkāpuma lietā Nr.18012000000820 konstatēto gadījumu, kad diskusiju raidījuma ietvaros ir izvietoti priekšvēlēšanu aģitācijas materiāli. Padome norāda, ka konkrētā EPLL norma ir attiecināma uz gadījumiem, kad, piemēram, tiek demonstrēta kāda sporta spēle un uz spēles laukuma vai malās ir izvietoti reklāmas plakāti, no kuru atspoguļošanas nav iespējams izvairīties, jo šīs spēles vai pasākuma demonstrēšanai nav iespējams izvēlēties citu vietu un, lai pilnvērtīgi

atspoguļotu konkrēto pasākumu, elektroniskais plašsaziņas līdzeklis nevar izvairīties no šo plakātu atspoguļošanas. Vienlaikus Padome norāda, ka katrs gadījums ir vērtējams atsevišķi un Padome izvērtē, vai pasākuma norises vietā esošajiem reklāmas plakātiem nav pievērsta pārmērīgi liela uzmanība, no kuras varēja izvairīties un kas nav redakcionāli attaisnojama. Konkrētajā situācijā vizuālie elementi, kas saturēja informāciju par konkrētām partijām bija redzami apmēram pusi no raidījuma laika. Padomes ieskatā, AS “TV LATVIJA” bija iespējas izvairīties no to izvietojanas raidījumā, izvēloties citu raidījuma filmēšanas vietu, vai arī šīs neatļautās darbības raidījuma laikā pārtraukt, kas netika darīts.

[12] Tāpat raidījuma beigās nav konstatēts arī paziņojums, ka aģitācijas veicējs būtu šo priekšvēlēšanu aģitāciju apmaksājis, kā to saskaņotas priekšvēlēšanu aģitācijas gadījumā noteiktu Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 11.panta astotā daļa. AS “TV LATVIJA” savos paskaidrojumos norāda, ka *“par politisko diskusiju raidījumu organizēšanu un pārraidīšanu TV kanālā “RīgaTV 24” AS “TV Latvija” un tās darbinieki (raidījumu vadītāji, redaktori, žurnālisti, producenti u.c.) no Deputātu kandidātu sarakstiem, politiskajiem spēkiem, politiķiem un citām trešajām personām nekādu atlīdzību nesāņem”*. PAL 1.panta 5.punkts noteic: *“samaksa — jebkāda atlīdzība, tai skaitā jebkuri mantiski labumi, pakalpojumi, tiesību nodošana, atbrīvošana no pienākuma, atteikšanās no kādām tiesībām par labu citai personai u.c. (turpmāk arī — maksa).”* Ir svarīgi atzīmēt, ka likumdevējs nav veicis pilnīgu samaksas uzskaitījumu, par ko liecina normā ietvertais *“u.c.”*. Līdz ar to normas piemērotajiem ir atstāta zināma brīvība piepildīt jēdzienu ar saturu. Tieši to arī Padome dara, pieņemot lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā un to skatot pēc būtības, nevis sašaurināti. Respektīvi, samaksa PAL 1.panta 5.punkta izpratnē ir arī atsvabināšana no samaksas pienākuma un, ja plašsaziņas līdzeklis atbrīvojis no samaksas pienākuma, tad secināms, ka priekšvēlēšanu aģitācija norit uz plašsaziņas līdzekļa rēķina. Šī atziņa ir nostiprināta tiesu praksē (Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018.gada 12.marta spriedums, Lieta Nr.1A30000518). Svarīgi pievērst uzmanību tam, kā var izpausties slēptās politiskās aģitācijas apmaksas formas. Tiešā apmaksas forma ir bezskaidras vai skaidras naudas norēķini, par ko samaksā kāda persona – partijas, deputātu kandidāts, ar politiskajām partijām nesaistīta persona vai jebkura cita persona, savukārt netiešas apmaksas forma var izpausties kā maiņas jeb bartera darījumi kā arī atsvabināšana no pienākuma maksāt par izvietoto reklāmu, kas tiek atzīts par dāvinājumu partijai. Taču lietā nav strīda, ka raidījumā netika

norādīts aģitācijas apmaksātājs, līdz ar to partiju vizuālo elementu iekļaušana raidījumā ir atzīstama par slēpto priekšvēlēšanu aģitāciju.

[13] AS “TV LATVIJA” savos paskaidrojumos vērš uzmanību, ka *“visi trīs NEPLP pieņemtie lēmumi un visas trīs ierosinātās administratīvās lietas ir ierosinātas par vienu un to pašu administratīvo pārkāpumu – iespējamo slēptu priekšvēlēšanu aģitāciju vienā un tajā pašā raidījumā un vienā un tajā pašā laika periodā (lēmumā Nr. 274 un Nr.275 pat tieši par raidījumu, kas tika pārraidīts 2020. gada 1. augustā), līdz ar to, [..], šīs trīs lietas būtu jāapvieno vienā un jāizskata kā viens iespējamais administratīvai pārkāpums.”* Padome norāda uz AAL 22.panta pirmo daļu, kurā noteikts, ka *“ja viena persona izdarījusi divus vai vairākus administratīvos pārkāpumus, administratīvo sodu piemēro par katru pārkāpumu atsevišķi.”* Ievērojot minēto un to, ka Padome ir konstatējusi, ka AS “TV LATVIJA” divos dažādos raidījumos ir iekļāvusi slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmes, kā arī trešajā gadījumā pārkāpumu ir bijis iespējams konstatēt vērtējot vairākos raidījumos pastāvošos apstākļus tikai ilgākā laika periodā, tādā veidā izdarot Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otrajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu, secināms, ka administratīvais sods ir jāpiemēro par katru pārkāpumu atsevišķi.

Vienlaikus Padome norāda, ka ir nosūtījusi vēstuli elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem, tajā skaitā arī AS “TV LATVIJA”, kurā atkārtoti vērsta elektronisko plašsaziņas līdzekļu uzmanība uz Priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietošanas noteikumiem. Ievērojot minēto, no Padomes puses ir veiktas preventīvas darbības pārkāpumu novēršanai, taču AS “TV LATVIJA” nav ņēmusi to vērā un no sniegtajiem paskaidrojumiem secināms, ka tā neizprot šāda veida pārkāpumu nopietnību un sekas, kādas tie varētu radīt.

Savukārt attiecībā uz raidījumā iekļauto informāciju #JĀ un #NĒ, Padome, analizējot AS “TV LATVIJA” papildu paskaidrojumos norādīto informāciju, kā arī to, ko TV “LATVIJA” pārstāvji norādījuši lietas izskatīšanas laikā, norāda, ka piekrīt elektroniskā plašsaziņas līdzekļa interpretācijai, ka apzīmējumi tiek izmantoti, lai skatītājiem norādītu, kāds ir konkrētās personas viedoklis un tie uzskatāmi par raidījuma sastāvdaļu, nevis aicinājumu balsot par vai pret kādu politisko spēku vai kandidātu. Līdz ar to minētās administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros epizodes, kurās, demonstrējot diskusijas dalībniekus, ekrānā redzamas arī mirklbirkas #JĀ un #NĒ, nav uzskatāmas par tādām, kas satur slēptu priekšvēlēšanu aģitāciju.

[14] Saskaņā ar AAL 132.pantu institūcijai (amatpersonai), izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, jānoskaidro, vai ir izdarīts administratīvais pārkāpums, vai to izdarījusi pie atbildības saucamā persona, vai šo personu var saukt pie administratīvās atbildības, vai ir atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi, vai ir nodarīts mantisks zaudējums, kā arī jānoskaidro citi apstākļi, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā. Pamatojoties uz AAL 11.panta pirmo daļu, ja personas izdarītais administratīvais pārkāpums konkrētajos apstākļos nav radījis tādu apdraudējumu tiesiski aizsargātajām interesēm, lai par to piemērotu sodu (maznozīmīgs pārkāpums), amatpersona var neuzsākt administratīvā pārkāpuma procesu, bet, ja tas ir uzsākts, amatpersona, augstāka amatpersona vai tiesa jebkurā stadijā var to izbeigt, nepiemērojot sodu. Šajā gadījumā amatpersona, augstāka amatpersona vai tiesa, ja to atzīst par lietderīgu, izsaka personai aizrādījumu. Aizrādījums nerada tiesiskas sekas.

Juridiskās personas vaina nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus: pirmkārt, vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu ir paredzēta atbildība, otrkārt, vai juridiskā personā veica nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu ievērošanu (Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.marta spriedums lietā Nr.SKA-19/2009). Tā kā AS “TV LATVIJA” pati veido savu programmu un attiecībā uz programmas sastāvdaļām pieņem redakcionālus lēmumus, t.sk. veido raidījumu saturu un pieņem lēmumus par to organizāciju, AS “TV LATVIJA” bija pienākums nodrošināt noteikumu ievērošanu atbilstoši Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma prasībām. AS “TV LATVIJA” bija pienākums izvērtēt iespējamību, ka uzņemot konkrēto raidījumu sabiedrībai publiski pieejamā vietā, varētu tikt veikta slēpta priekšvēlēšanu aģitācija. Savukārt konstatējot šādus apstākļus, elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim bija pienākums nodrošināt to, ka tā tiktu pārtraukta. Ievērojot minēto, secināms, ka AS “TV LATVIJA” bija iespējas izvairīties no konstatētā pārkāpuma, taču nav veiktas nekādas darbības, lai nodrošinātu normatīvo aktu prasību ievērošanu. Līdz ar to no lietas apstākļiem secināms, ka ir izdarīts administratīvais pārkāpums un lietā nepastāv apstākļi, kas varētu būt par pamatu lietvedības izbeigšanai (AAL 119.pants), lietā nepastāv apstākļi, lai nepiemērotu administratīvo sodu, kā arī konstatētais pārkāpums nav uzskatāms par maznozīmīgu, un tādēļ AS “TV LATVIJA” konkrētajā gadījumā nav atbrīvojama no administratīvās atbildības (AAL 11.panta pirmā daļa), un tā iemesla dēļ, lai atturētu pārkāpēju un citus elektroniskos plašsaziņas līdzekļus no administratīvo pārkāpumu izdarīšanas, kā arī šādu pārkāpumu atkārtošanās, Padome uzskata, ka nepieciešams AS “TV LATVIJA” piemērot administratīvo

sodu. Padomes ieskatā ar administratīvā soda palīdzību AS “TV LATVIJA” tiks motivēta savā turpmākajā komercdarbībā nepieļaut atkārtotu iepriekš minētā pārkāpuma izdarīšanu.

[15] AS “TV LATVIJA” pārkāpumu neatzīst, uzskata, ka lieta ir nepamatoti ierosināta un pieprasa to izbeigt.

[16] Ievērojot iepriekš minēto un izvērtējot lietā esošās ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā, Padome secina, ka elektroniskais plašsaziņas līdzeklis AS “TV LATVIJA” programmas “RīgaTV 24” ietvaros 2020.gada 15.augustā laika posmā no 21.00.48 līdz 21.56.25 demonstrējot raidījumu “Nacionālo interešu klubs”, kurā iekļauta slēpta priekšvēlēšanu aģitācija, ir pārkāpis Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmo daļu, tādējādi izdarot Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otrajā daļā paredzēto pārkāpumu – *“par priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietošanas vai uzskaites kārtības neievērošanu elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības jomā piemēro naudas sodu fiziskajai personai no desmit līdz simt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no simt līdz tūkstoš četrdesmit divdesmit naudas soda vienībām.”*

[17] AAL 19.panta otrajā daļā noteikts, ka *“nosakot administratīvā soda veidu un mēru, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pie atbildības saucamās personas personību (juridiskajai personai — reputāciju), mantisko stāvokli, pārkāpuma izdarīšanas apstākļus, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus”*. Nosakot soda apmēru, Padome ņem vērā turpmāk norādītos apsvērumus:

[17.1] Administratīvo atbildību pastiprinoši vai mīkstinoši apstākļi nav konstatēti.

[17.2] Pārkāpumu izdarījusī AS “TV LATVIJA” saskaņā ar programmai “RīgaTV 24” Padomes izdoto apraides atļauju Nr. AA-056/1 uzskatāma par nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekli, kura aptveršanas zona ir vismaz 99 procenti Latvijas teritorijas.

[17.3] Pārkāpums uzskatāms par būtisku, jo pārkāpums pēc savas būtības var radīt ietekmi uz vēlēšanu rezultātiem demokrātiskā valstī. Turklāt, izvērtējot raidījumus, Padome ņem vērā arī to, cik lielu sabiedrības un auditorijas daļu minētais raidījums varēja sasniegt. Tāpat ņemams vērā arī apstāklis, ka vizuālo elementu atspoguļošana 15.augusta raidījumā nav notikusi visa raidījuma garumā, bet gan apmēram 20 minūtes no raidījuma kopējās hronometrāžas. Padomes ieskatā ievērojami pārkāpti Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmajā daļā noteiktie ierobežojumi, proti, slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas aizliegums, tādā veidā atstājot būtisku ietekmi uz sabiedrisko domu un ietekmējot 2020.gada 29.augusta Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu

rezultātus. Ņemot vērā vēlēšanu nozīmi demokrātiskā sabiedrībā, nepastāv saprātīgas šaubas, ka priekšvēlēšanu aģitācijas noteikumu pārkāpšana pēc savas būtības apdraud demokrātisko procesu norisi.

[17.4] Pārkāpums radies, jo AS “TV LATVIJA” neveica visus iespējamus pasākumus Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmās daļas noteikumu ievērošanai, tajā skaitā pietiekami neizvērtēja, kādas sekas demokrātiskā sabiedrībā varētu radīt konkrētu politisko spēku popularizēšana raidījumos priekšvēlēšanu aģitācijas periodā. AS “TV LATVIJA” nav veikusi visas iespējamās darbības, lai izslēgtu pārkāpuma sekas iestāšanās iespēju, kaut gan tas ir tās pienākums.

[17.5] AS “TV LATVIJA” pārkāpumu neatzīst un no paskaidrojumiem var secināt, ka AS “TV LATVIJA” pārstāvji neizprot izdarītā pārkāpuma nopietnību.

[17.6] Saskaņā ar publiski pieejamo AS “TV LATVIJA” finanšu rādītāju pārskatu par 2019.gada periodu AS “TV LATVIJA” to ir noslēgusi ar 1479 *euro* peļņu. Savukārt 2019.gada apgrozījums ir bijis 873 663 *euro*.

[17.7] Juridiskas personas vaina nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus: pirmkārt, vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu ir paredzēta administratīvā atbildība, otrkārt, vai juridiskā persona veica nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu ievērošanu (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.marta spriedums lietā Nr.SKA-19/2009*).

[17.8] Saskaņā ar AAL 13.pantu *“administratīvais sods ir ietekmēšanas līdzeklis, kas tiek piemērots administratīvo pārkāpumu izdarījušajai personai, lai aizsargātu sabiedrisko kārtību, atjaunotu taisnīgumu, sodītu par izdarīto pārkāpumu, kā arī atturētu administratīvo pārkāpumu izdarījušo personu un citas personas no turpmākas administratīvo pārkāpumu izdarīšanas.”*

[17.9] Ņemot vērā iepriekš minēto, Padome uzskata par nepieciešamu piemērot administratīvo sodu – 400 (četri simti) naudas soda vienības jeb 2000 (divi tūkstoši) *euro* apmērā, kas uzskatāms par soda apmēru, kas nenodara AS “TV LATVIJA” ar pārkāpumu nesamērojamus materiālus zaudējumus, vienlaikus stimulējot AS “TV LATVIJA” un citus elektroniskos plašsaziņas līdzekļus turpmāk ievērot Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma prasības attiecībā uz priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietošanu programmā.

Ievērojot minēto un saskaņā ar Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmo daļu, 35.panta otro daļu, Administratīvās atbildības likuma 153.pantu, kā arī 151.panta 1.punktu Padome

n o l e m j :

1. Sodīt elektronisko plašsaziņas līdzekli AS “TV LATVIJA” (reģ.nr. 40003892235) par Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otrajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu, programmas “RīgaTV 24” ietvaros 2020.gada 15.augustā laika posmā no 21.00.48 līdz 21.56.25 demonstrējot raidījumu ar nosaukumu “Nacionālo interešu klubs”, kurā iekļauta slēpta priekšvēlēšanu aģitācija, uzliekot administratīvo sodu – 400 (četri simti) naudas soda vienības jeb 2000 (divi tūkstoši) euro apmērā.
2. Pieņemto lēmumu paziņot AS “TV LATVIJA”.

Administratīvais sods viena mēneša laikā jāsamaksā zemāk norādītajā bankas kontā:

Saņēmējs: Valsts kase
Reģistrācijas Nr. 90000050138
Konta Nr. LV78TREL1060001019900
Saņēmēja banka: Latvijas Banka
Bankas kods: TREL LV22

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 166.panta pirmo un otro daļu, kā arī 168.panta pirmo daļu persona, kura saukta pie administratīvās atbildības šo lēmumu desmit darba dienu laikā no lēmuma paziņošanas dienas var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā pēc tās juridiskās adreses, iesniedzot sūdzību Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei.

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 262.pantu termiņš lēmumā noteiktā naudas soda labprātīgai izpildei pilnā apmērā tiek noteikts 1 (viens) mēnesis no dienas, kad lēmums ir stājies likumīgā spēkā. Naudas soda brīvprātīgas izpildes kārtība ir noteikta Administratīvās atbildības likuma 263.pantā.

Gadījumā, ja naudas sods labprātīgi netiek samaksāts šajā lēmumā noteiktajā termiņā, tad saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 269.panta pirmo daļu iestāde pēc naudas soda brīvprātīgas izpildes termiņa beigām nekavējoties nodod lēmumu par sodu piespiedu izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam.

Padomes priekšsēdētājs

Ivars Āboliņš

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU